

Blijft er natuur in Limburg?

De laatste maanden gaat er haast geen dag voorbij of er verschijnen in de pers berichten over grootschalige projecten die in Limburg uitgevoerd zouden moeten gaan worden. Een aantal van deze projecten zullen, wanneer ze werkelijkheid worden, belangrijke consequenties hebben voor de natuur ter plekke. Ik denk hierbij natuurlijk aan het pretpark dat bij Terworm moet verrijzen en aan de plannen voor de recreatieve ontwikkeling van het Maasdal tussen Eijsden en Maastricht, de Sint Pietersberg en het Jekerdal, maar bijvoorbeeld ook aan de Mulderplas bij Schinnen, die in een recreatie-oord omgetoverd moet worden. En als je dan bovendien geconfronteerd wordt met het bericht dat de deur naar de afgraving van het plateau van Margraten op een kier is opengezet, dan bekruipt je onwillekeurig de vraag of er nog natuur overblijft in Limburg.

Natuurlijk is dat wel zo. Maar dat betekent niet dat daarom alle plannen ook zomaar (zoals ze voorliggen) uitgevoerd zouden moeten gaan worden. Het is de taak van het Natuurhistorisch Genootschap om, samen met gelijkgezinde organisaties, bij de daarvoor in aanmerking komende instanties duidelijk en goed onderbouwd de gevolgen voor natuur en landschap van de verschillende plannen duidelijk te maken, zodat ze bij de besluitvorming niet onderbelicht blijven. Wat hiervoor nodig is, is een gedegen kennis van verleden en heden van natuur en landschap. Wat het verleden betreft bezitten we gelukkig een goede documentatiebron in de meer dan 70 jaargangen van het Natuurhistorisch Maandblad, terwijl we voor het heden aangewezen zijn op de, ruimschoots aanwezige, kennis van de leden, al dan niet in Studie- of Werkgroepen georganiseerd.

Met een aantal andere organisaties zal binnenkort overleg plaatsvinden over de wijze waarop het beste actie ondernomen kan worden. Hierop zal in een volgend Maandblad worden teruggekomen.

In dit Maandblad treft U overigens een voorstel aan tot samenwerking tussen de Provinciale Planologische Dienst en, onder meer, het Natuurhistorisch Genootschap. In dit voorstel wordt ook ingegaan op een aantal bezwaren die er vaak bestaan bij natuur-organisaties tegen het leveren van gegevens aan overheidsinstellingen.

Van de hand van de heer de Boer is de tweede aflevering in de reeks over de ongewervelde dieren van de kalkgraslanden. In het licht van het bovenstaande besef je ineens weer dat het hier gaat om de beschrijving van de laatste restjes van dit type landschap, die er nog zijn.

Daarnaast in dit Maandblad een bijdrage van de heer Bossenbroek over de botanische waardering van een aantal waterlopen in de omgeving van Sevenum en Maasbree en een kort artikel over Bolrobinia's bij Gronsveld.

A.J. Lever

Verslagen van de maandelijkse bijeenkomsten

Te Heerlen op 13 december 1982

Na de opening van de vergadering krijgt de heer R. Jooris het woord voor zijn voordracht getiteld: "Vleermuizen, een merkwaardige orde".

Al hetgeen we over vleermuizen te horen en later ook te zien kregen heeft de aanwezigen er van overtuigd dat de orde van de vleermuizen een orde is waarin we vele specialisaties en aanpassingen aan leefwijze en klimaat aantreffen. Door de wat geheimzinnige leefwijze als schemering-dieren spelen onze vleermuizen in het volksgeloof een rol. Deels worden ze voor geluksbrengers (in de liefde) en beschermers tegen onheil gehouden (het boven een staldeur vastspijkeren van een vleermuis). Ook werden ze gezien als griezelige en duivelse dieren.

De orde telt ongeveer 1000 soorten, waarvan 34 in Europa en 19 in ons land voorkomen. In zuidelijker, dichter bij de evenaar gelegen gebieden is de soortenrijkdom groter. De orde is verdeeld in 2 onder-orde, nl. de vleermuizen en de vleerhonden. In ons land komen alleen vertegenwoordigers van de eerste onder-orde voor. De vleerhonden zijn overwegend planteneter en vele ervan zijn aanzienlijk groter dan onze vleermuizen. In verband met hun voedsel zijn de voorpoten niet geheel in de vlieghuid opgenomen. De hand is vrij, zodat ze er hun voedsel mee kunnen vasthouden. De vleerhonden missen de oriëntatie door echopeiling, die voor vleermuizen bij ons zo kenmerkend is.

De nederlandse vleermuizen zijn allen insecteneters, ze verschillen sterk in tijd van jagen, biotoop en vlieghoogte.

Hierdoor wordt de onderlinge concurrentie beperkt. In de rest van de wereld vinden we vele andere voedselspecialisaties, bijvoorbeeld bloembestuiving in Zuid-Amerika. Ook is er een slangen-etende soort in Maleisië. In Californië komt een visetende soort voor die de prooi lokaliseert door middel van de oppervlakterimpels in stilstaand water. Van Mexico tot in het midden van Zuid-Amerika vinden we bloedzuigende soorten. Deze "vampiers" hebben snijtanden als kleine mesjes, voor het maken van de wonden en geen of slechts enkele kiezen. Het bloed wordt uit de wond opgelikt. Hierbij worden vaak ziekten overgebracht en sterven per jaar ± 2.000.000 runderen en ook vele mensen. Op de mens wordt o.a. hystoplasmosis, een tuberculose-achtige schimmelinfectie, overgebracht. De bestrijding van deze